

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Summa Sive Compendium Eorum, quæ in foro magis practicabilia, continentur hoc lib. IX. Par. II. de Hærede, & Hæreditate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

S U M M A S I V E C O M P E N D I U M

Eorum, quæ in foro magis practicabilia, continen-
tur hoc Lib. IX. Par. II. de Hærede,
& Hæreditate.

INDEX RVBRICARVM.

I.

Proximalia, super distinctione generum, vel specie-
rum heredum; Et an eorum pluralitas detur in
solidum, à n. 1. ad 14.

II.

Quando quis dicatur relictus hæres ab homine, vel
à lege ad hæreditatem vocatus dicatur; Dataque
legis, vel hominis vocatione, quando, & quomo-
do efficiatur talis, à n. 15. ad 32.

III.

De juribus tam activis, quam passivis, quæ in hære-
dem transeunt; Et in quibus defunctum repræ-
sentet; Et de beneficio inventarii, quando, &
quomodo à juribus passivis excuset, à numer. 33.
ad 62.

IV.

De questionibus cadentibus inter ipsos cohæredes
super divisione, & aliis; Vel inter hæredem, ac
hæreditatis emptorem, seu cessionarium, sive in-
ter primum, & secundum hæredem substitutum,
à n. 63. ad 77.

V.

De questionibus inter hæredem verum, & hæredem
putativum, vel fiduciarium; Sive inter hæredem
verum, & tertium, qui cum putativo con-
traxerit, vel distraxerit, à numer. 78.
ad 82.

S Y M M A R I V M.

I.

- 1 De duplici significatione, vocabuli hæredis
sanguinis, & rei familiaris, & de hoc se-
cundo solum agitur.
- 2 De distinctione inter primum, & secundum hære-
dem, vel directum, & obliquum, sed de primo
hic agitur.
- 3 De alia distinctione inter hæredem testatum ac in-
testatum, & quid referat.
- 4 Hæres particularis non est verus hæres, sed potius
legatarius.
- 5 Hæres testati, & intestati simultaneus concursus
non datur in pagano, qui decedere non potest
pro parte testati, & pro parte intesta-
ti.
- 6 Non potest paganus habere plures hæredes, vel hæ-
reditates in solidum, neque diversitas provin-
ciarum attenditur sed plures hæredes unum re-
presentant.
- 7 Fallit in milite, qui propterea potest esse pro parte
testati & pro parte intestati.

Par. II. de hærede.

- 8 An militibus nostri temporis id congruat.
- 9 Bene congruit feudatariis, qui veri milites dicun-
tur, ideoque duplicem habent hæredem, & hære-
ditatem paganicam, & feudalem.
- 10 De hærede putativo contradistincto à vero.
- 11 Et de hærede fiduciario.
- 12 Clerici ad instar militum habent etiam duplicem
hæredem.
- 13 De hærede anomalo qualis est fiscus pœnalis, non
autem fiscus successor.
- 14 Distinguuntur Rubrica totius materia.

II.

- 15 Vt quis dicatur hæres ad activos, & passivos ef-
fectus hæreditarios, requiritur utraque qua-
litas habitualis, & actualis, atque una non suf-
ficit.
- 16 Potest ille, cui hæreditas delata est, eam non agnosce-
re etiam in præjudicium creditorum.
- 17 Etiam ubi hæreditas non agnita transmittitur, ne-
cessarius est actus in transmissario.
- 18 An, & quando hæreditas non agnita transmitta-
tur.
- 19 Vt quis dicatur hæres, debet esse vocatus ad uni-
versitatem assis in tota, vel quota.
- 20 Institutus in certis rebus, quamvis universitatem
constituant, dicitur potius legatarius, quam hæ-
res.
- 21 Quando autem institutus in re certa, vel in usu-
fructu efficiatur hæres universalis.
- 22 Et quando quis dicatur institutus hæres univer-
salis, & quod non requiratur certa forma, & an
institutus post mortem hæredis usufructuarii di-
catur hæres ab initio.
- 23 Non datur hæres in codicillis, sed solum in testa-
mento, si institutio sit certa, & valida.
- 24 Inspectio an quis sit legitimus hæres nec nò, ut potè
respu iens substantiam juris hæreditarii habitu-
alis, non cadit sub hac materia, sed sub
alia.
- 25 De distinctione immixtionis, & aditionis inter
suos, & extraneos.
- 26 Aditio hæreditatis, vel immixtio, tam verbis,
quam factis sequi potest, certamque formam
non habet, & que sint facta.
- 27 Quando verba, vel facta hunc aditionis actum
concludant.
- 28 Aditio per prohibitos se obligare vel actus præjudi-
ciales facere exigit solemnitates in aliis actibus
præjudicialibus demandatas.
- 29 Semel hæres non desinit esse hæres, atque hæreditas
adita, repudiari non potest.
- 30 Quibus competat restitutio in integrum adversus
aditionem.
- 31 Ex consuetudine Barenfi licet repudiare hæredi-

De LUCA
De
stamentis
et
CIV
9

- tatem aditam; Ac etiamsi adita sit ab intestato, detecto postea testamento cum oneribus.
- 32 An hereditas jam repudiata, denno agnosci valeat.
- III.
- 33 De regula, ut haeres representet defuncti personam in universo ejus jure activo, & qua jura non transmittantur ad heredem.
- 34 Representat etiam defunctum in universo jure passivo.
- 35 Intellegitur pro virili, non autem insolidum, & quando etiam insolidum.
- 36 De beneficio juris deliberandi per legem heredi concessio.
- 37 Quod istud remedium non esset salutare, & de ratione.
- 38 De alio remedio, seu beneficio inventarii inducto per jus novissimum.
- 39 De effectibus proficiis ab inventario resultantibus.
- 40 Isto autem remedio non adhibito, vel male, quales effectus prajudiciales resultent.
- 41 An omittere inventarium importet delictum, quod causet penam.
- 42 De eodem, ut haec omisso arguat dolum, vel animum occultandi.
- 43 De eadem restitutione in integrum, de qua numer. 30. etiam adversus omissum inventarium.
- 44 Per omissionem inventarii non amittuntur detractiones legales, vel accidentales excepta falsicia.
- 45 Ad quid prosit, ut detractiones non admittantur.
- 46 Et quid circa confusionem actionum, quae ex inventarii omissionem resultat.
- 47 Intra vires hereditariae inventarium non suffragatur.
- 48 Quando ante discussas hereditarias vires obstat, necne in iuribus propriis qualitas hereditaria, distinguitur.
- 49 Quando contra heredem in persona, & bonis propriis procedatur in processu executivo.
- 50 De forma, & solemnitatibus inventarii, ut legitimum dicatur, &c.
- 51 De non integra, vel non bene descripta distinctione bonorum.
- 52 An omisso aliquorum bonorum causet nullitatem inventarii, vel aliam penam.
- 53 Non datur contra heredem crimen expilatae hereditatis.
- 54 De clausula salutationis apponi solita in inventario.
- 55 Cessante inventarii beneficio haeres in parte tenetur pro sola virili, & quando insolidum.
- 56 Bona heredis an sint hypothecata pro debitis defuncti, & quando, &c. tam respectu hypothecae expressae, quam legalis, & quia pro reintegratione fideicommissi.
- 57 Haeres liberè solvendo creditoribus posterioribus, non reportata cautione, tenetur de suo ad reiteratam solutionem.
- 58 An, & quando obligatio heredis de proprio, vel alia novatio tollat beneficium inventarii.
- 59 An testator prohibeat inventarii confessionem, vel beneficia.
- 60 Quid de Statuto Florentino.
- 61 An clericatus, vel canonica aequitas excuset.
- 62 An reueatur redderacionem de actionibus, & mobilibus.
- IV.
- 63 De quaestionibus inter heredem gravatum, & substitutum remissive, & de quibus quaestionibus in presenti agatur.
- 64 De activo, & passivo contributo cadente inter heredes unus eorum totum debitum soluit, vel creditum exigit.
- 65 Quando contributum activum super nomine debitoris exacto cesset.
- 66 Haeres provocare potest coheredem ad divisionem, non obstante precepto testatoris.
- 67 De modo faciendi divisionem.
- 68 Debet esse aequalis, alias reducenda est ad aequalitatem.
- 69 Praestanda est evictio inter dividendes.
- 70 Divisio facta quando non aderat titulus hereditarius, an servari debeat titulo superveniente.
- 71 Divisio non requirit scripturam, & probatur etiam per presumptiones.
- 72 Quid in exercitio iurium individuorum.
- 73 De collatione, & quid veniat conferendum.
- 74 Decesionario, vel emptore hereditatis, & an agat de evictione, alisque controversiis inter cedentem, & cesionarium.
- 75 Cohæres non agit contra coheredem ad bona hereditaria, nisi ipse causerat, ac rationes reddat.
- 76 De imaginaria solutione, vel bonorum appropriatione per heredem sibi facta.
- 77 Non transfertur possessio bonorum hereditarium; Et de Statuto de continuanda possessione, &c.
- V.
- 78 De differentia inter heredem verum, & putativum, & ad quid putativus teneatur erga heredem verum.
- 79 Putativo verus haeres non imputat cur inventarium non confecerit.
- 80 Et de contrahentibus, vel distrahentibus cum heredem putativo, an id afficiat heredem verum, &c.
- 81 De differentiis inter heredem verum, & fiduciarium remissive, &c.
- 82 De judicialibus remediis heredi competentibus
- I.
- Proemialia super distinctione generum, vel specierum heredum, & an eorum pluralitas detur insolidum.
- H**æredis vocabulum, duplicem habet significationem; Unam nempe illius, qui sanguinis, ac naturæ sit successor; Alteram vero ejus, qui ex defuncti expresso, vel per legem subintelleceto iudicio, aut potentia, in re familiari succedat; De hoc autem secundo tractatio est; Isque in duplicem speciem distinguitur, directi, nempe ac immediati, & obliqui, seu mediati, cui per alium heredem, ex defuncti iudicio, ex fideicommissio fiat hereditatis restitutio; De primo autem in presenti sermo est, cum de altero in fideicommissorum sede agatur.
- Quamvis enim, in eodem primo, ac immediato, altera distinctio intret inter testamentarium, ac intestatum, qui sub legitimi heredis vocabulo explicari solet; Hæc tamen distinctio, quosdam accidentales

tales per effectus, juris tamen hæreditarii substantiam non alterat, cum ita defunctum, in universo jure activo, ac passivo, unus, ac alter repræsentet, atque unâ, vel alterâ qualitate positâ, & super qua esse solet quæstio, idem est effectus; Aliaque distinctio inter hæredem universalem & particularem, verbalis tantum esse dignoscitur, cum spectata substantia, primò tantum ille titulus congruat, alter autem, legatarii jure potius censendus veniat, ut proximè infra.

Utriusque testati, ac intestati hæredis, concursus simul simultaneum, in pagano lex prohibet, atque incompatibilem reputat, quoniam pagano non conceditur, ut pro parte testatus, ac pro parte intestatus decedat; Minusque, ut duos, vel plures in solidum hæredes universales, duasque hæreditates habeat, quamvis, provinciarum, vel locorum distinctio, super bonorum situatione accedat, cum declarationibus tamen, de quibus in sua sede.

Quamvis enim jure permittitur sit, plures testatos, vel intestatos habere hæredes, ac successores universales, qui per simultaneum concursum, sociativo jure ad eamdem hæreditatem vocati sint; Adhuc tamen, unica est hæreditas, omniumque hæredum personæ materiales, unam hæredis personam formalem, sive intellectualem, sive unicum polyticum corpus, unius hæredis, vel defuncti repræsentativum, constituere dicuntur, ita totum pro eorum virili possidendo; Ideoque in rebus certis, vel in certa bonorum universitate, licet sub hæredis titulo institutus, legatarius tamen censendus est. *disc. 3.*

Militibus autem, utrumque lex concedit, ut duplicem scilicet habeat hæreditatem, duplicemque diversum hæredem in solidum, paganicum nempe, ac militarem; Eorumque diversa etiam sit succedendi causa, ut unus testatus, alter verò intestatus existat; Patrimoniorum etenim diversitas, duplicis diversa personæ formalis, vel intellectualis concursus, in eadem persona materiali producit, perinde ac si duo essent diversi defuncti, quorum unus testatus, alter autem intestatus obierit.

Nulla verò, seu nimium rara est, in illis nostri temporis militibus, qui castra sequuntur, hujus legalis fictionis praxis, cum, exceptâ solemnitate remissione, in testamento quod fiat eo tempore, quo in acie existant, *sub tit. de testam. disc. 28.* exceptisque onerum, vel fori aliquibus exemptionibus, nostrorum temporum milites, in reliquis paganorum jure censei videntur, neque eis contingunt, quæ Romanorum lex, de tempore antiqui florentis Romani Imperii, militibus concessit, cum diversa tunc esset militum vita, & forma, magisque solennis adscriptio, *eodem disc. 28.*

In hac autem peculiari legis prærogativa, duplicem universalem distinctam hæreditatem, duplicemque diversum hæredem in solidum habendi, antiquorum militum jure censentur, atque subrogati sunt illi veri feudatarii, qui rectè, ac proprium nobile feudum (cui militare servitium annexum, & connaturale est) possideant, cum isti, primi ordinis milites, Principi assidentes, semperque militiæ parati, ac juramenti solemnitate adstricti, censeantur; Ipsum etenim feudum, à reliquis paganis bonis (quæ modernus usus alodialia, vel burgenfatica appellat) distinctum, universitatem facti & juris, vel unius speciei constituit, ideoque aptum est, universalem successorem contradistinctum habere, eademque antiqua duplicis paganici, ac militaris patrimonii distinctio congruit. *tit. de feud. disc. 20. & seqq.*

Alia quoque ad plures effectus distinctio cadit super hoc hæredis vocabulo, inter verum & putati-

vum; Isto sub distinctio inter eum, qui bonæ, ac alterum, qui malæ fidei sit, quia nempe priori casu, justè se ipsum verum putaverit hæredem, quamvis talis non esset, eo adhuc occulto, qui verus esset, talisque ab aliis quoque censeretur, in altero autem, ab aliis talis crederetur, ipse verò sciret se non esse.

Fiduciario quoque, hæredis nomen, seu vocabulum, communis loquendi usus tribuit; Verè tamen nunquam talis est, dum ab initio censetur ille, qui directè volutus est, atque sub alterius fiduciario nomine occultatus, ejusque detectio novum jus, vel titulum non causat, sed quod jam sub velo inerat, eo levato detegit, ad instar ejus qui à spicis grana excutit.

Ad militum instar, in clericis quoque, utpotè celestis militiæ professoribus, eadem duplicis distinctæ hæreditatis, duplicisque diversi universalis hæredis in solidum, concursus datur, pro ecclesiastici, scilicet, ac prophani seu temporalis patrimonii distinctione. *tit. de benef. disc. 81. & seqq. & tit. de testam. disc. 7. & 77.*

Anomali quoque hæredis, ea habetur species, quæ in fisco pœnali, universum delinquentis assem, ex universa bonorum publicatione sibi applicante dignoscitur; Cum etenim, non ex defuncti implicito, vel à lege subintellecto judicio, hæreditatem obtineat, ut obtinere dicitur quando, ob legitimi hæredis defectum, intestato morienti succedit, sed ob illius annihilationem, ac pœnalem abdicationem, hinc proinde, non verus, ac proprius, ut in altero successione casu sed anomalus hæres dicitur, ad plures exinde resultantes effectus.

His itaque generalibus ita præcognitis, universa hæredis, ac hæreditatis materia, pro iis, quæ forensi praxi congrua sunt, quatuor recipit inspectiones, vel Rubricas, circa quas omnes fori quæstiones circumferri videntur; Primò nempe ad hujusmodi qualitatis hæreditariæ acquisitionem, vel impressio-nem, quando scilicet quis verè dicatur hæres, talisque evadat; Secundo (hujusmodi qualitate positâ) circa jura, tam activa, quæ in eum transeant, & in quibus defunctum repræsentet, quàm circa onera, & jura passiva favore tertii, qui cœqualem hæreditarium titulum non habeat, sub cujus genere, creditores, & legatarii veniunt, cum aliis effectibus ipsimet hæredi præjudicialibus ex hæreditaria qualitate resultantibus, unde propterea inventarii inspectio manat; Tertio super quæstionibus, quæ inter ipsosmet plures cohæredes cadant, super divisione præsertim, vel inter alios, quibus hæres jus hæreditarium cessionis titulo, communicaverit; Et quarto super aliis quæstionibus, quas inter verum, ac putativum, vel fiduciarium casus producat.

I I.

Quando quis dicatur relictus hæres ab homine, vel à lege ad hæreditatem vocatus censeatur; Dataque legis, vel hominis vocatione, quando, & quomodo efficiatur talis.

Duplicem inspectionem habet hæc Rubric, super tituli nempe hæreditarii habituali competentia, seu delatione, ac super ejusdem jam delati agnitione, cum utriusque copulativus concursus, ad hujusmodi qualitatem constituendam sit necessarius; Nil etenim refert hæreditatem agnosci, si verè delata non sit, atque habitualiter non competat; Minusque eam esse delatam, si non agnoscat, cum is possit, cui delata est, etiam in ejus creditorum præjudicium non agnosceret. *sub tit. de credito disc. 137. & seqq.*

De L. U. C. I.
De
stamentis
et
c.

18 *seq.* Atque ubi etiam per ipsum morientem jus agnoscendi transmittatur, adhuc tamen, tanquam agnoscenda transmittitur, ideoque in ipso transmissario agnitionis actus est necessarius.

19 Non agnita autem hæreditatis jus non transmittitur; Nisi ratio sanguinis; Vel adhuc durante temporis ad deliberandum; Sive voluntas defuncti; Aut iusta causa quæ restitutionis in integrum beneficio locum aperiat, regulæ limitationem inducat.

Hæreditarius titulus, bonorum universitati, in tota, vel quota, adjectus esse debet, non autem in certis bonis quamvis ista in se universitatem constituent, ubi comparatione universi assis, certam rem constituere dicantur; ubi etenim certæ rei hæreditarius titulus adjectus, tunc dato alio hærede universali, remanet iste hæres particularis, cui legatarii potius, quam hæredis nomen congruit, taleque jus obtinet, non autem hæreditarium.

20 Eatenus autem ille, qui in certa re, vel in usufructu universali honoratus est, hæredis universalis nomen, ac jus obtinet, quatenus hæredis universalis institutione omissa, vel ubi institutus, ex casu, aut ex voluntate deficiat, cum tunc ob legis supplementationem, inductam ab absurdi ratione, ne eodem tempore testatus, ac intestatus quis decedat, tanquam ex juris accrescendi beneficio hæres universalis efficiatur, *disc. 1. & 2.*

21 E converso autem, ubi rerum universitati dispositio adjecta sit, tunc ille, cujus favore ita dispositum est, hæres universalis dicitur, quamvis institutionis titulus non sit adjectus; Quinimo sic adjectus titulus legati, quoniam licet antiquæ legis rigor verborum formalitatem desideret; Novi tamen juris benignitas, hæc remota subtilitate, non verborum corticem & formulam, sed rei veritatem, ac substantiam attendit *eod. disc. 1. & 2.* Quæstione cadente, an ille, qui post usufructuarii mortem est institutus, ab initio hæres directus, vel potius obliquus, ac substitutus dicatur, atque prior pars recepta est pro regula, ex facti circumstantiis limitanda. *eodem disc. 1. & 2.*

22 Procedunt hæc, in testamentario, cum ipse testator dispositionis certitudine, ac validitate, ipsaque directa qualitate præsupposita, ut scilicet in testamento hæc dispositio sequatur, non autem in codicillis in quibus hæreditas directæ dari, vel adimi non potest; Ubi etenim dispositionis dubietas cadat, tunc non ad hanc hæredis, sed ad alteram testamentorum sedem id pertinet; Idemque præsuppositum, in legitimo seu intestato constituendum est, quoniam ubi de successione pertinentia quæstio cadat, successione materiam id percutit.

23 Agnitio autem hæreditatis, (quæ in hærede suo sub immixtionis termino in iure explicatur, in extraneo autem, sub illo aditionis) certam non exigit formam, vel solemnitatem, quoniam, ne dum verbis in iudicio, vel extra, sed etiam factis explicari potest hæc voluntas, à qua perfectio actus pendet; Ideoque possessio bonorum hæreditariorum, vel alienatio, aliæque dispositio; Sive nominum exactio; vel debitorum solutio; Aut dotium maternarum retentio per patrem facta, aliæque similes actus, aditionem inducunt.

24 Facilius tamen hic aditionis actus, ex verbis, vel factis resultat, ubi facienti sit proficiuus, eique expediat illum sequutum esse; Ubi etenim in oppositum se res habeat, quia nempe in facientis præjudicium actus redundet, tunc difficilins ad illum infertur; Ideoque ubi de verbis agitur, ea serio prolata esse debent ab eo, de cujus animi explicatione agitur, illaque univoca desiderantur, quodque id importent per-

necesse; Secus autem si à Notario, vel à procuratore, sine mandato, vel ratihabitione, aut ab ipso met, prolata sint verba aquivoca, diversum intellectum apta recipere, aut solam velleitatem denotantia.

Ubi autem de actibus facti agatur, eatenus hæc faciunt operationem, quatenus univoci sint, qui citra jus, ac nomen hæredis fieri non poterint; Secus autem ubi, ad alium titulum, vel nomen referri possunt, creditoris nempe, vel fideicommissarii, aut simile, cum ad illum titulum actus referri debeat, qui facienti sit magis proficiuus, minusve præjudicialis; quamvis ille minus verus detegatur, cum illius opinatio sufficiat pro facientis regulando animo, cujus, & quidem certæ, ac determinatæ, quæstio est, vel effectus; Ideoque, non juris, sed facti quæstio est, certam, generalemque non recipiens regulam, cuiuslibet casui adaptabilem, sed ex singulorum casuum circumstantiis, decisio metienda venit. *De hac materia aditionis verba, vel facta, vel per retentionem dotium &c. disc. 1. cum pluribus seqq.*

25 Idem verò aditionis actus, jam de facto sequutus, ex communis, vel municipalis juris operatione, inutilis quandoque remanet, atque pro infecto habendus est, quia nempe per illos gestus sit, qui liberam contrahendi, vel alios præjudiciales actus faciendi, sine certa forma, vel solemnitate, potestatem non habeant, ut in minoribus, ac mulieribus, pleraque municipalia jura statuunt. *disc. 14. & 15.*

26 Semel autem impressa, vel acquisita hæreditaria qualitas perpetua est, nisi defuncti iudicium, ex iuncto restitutionis onere eam solvat, cum semel hæres, non desinat esse talis; Ideoque facta validæ aditione, repudiandi facultas, quoad ea, quæ ad eum præjudicialia sunt, intercessit dissentientibus, denegatur.

27 Restitutionis in integrum beneficio, ad hujusmodi qualitatem evouendam, reservato minoribus, ac aliis, quos lex eo dignos, ob iudicii imbecillitatem reputat; Eoque neque denegato iis, quibus, etsi regulariter ab illo excludendis, iusta causa pro iudicis prudenti, beneque regulato arbitrio pensanda, concedi debere suadeat. *disc. 19.*

28 Vel nisi lex municipalis hanc repudiandi aditam hæreditatem, facultatem concedat, ut Barenis consuetudo disponit; *disc. 23.* Aut quod ex titulo, qui erroneus detegatur, aditio facta sit, quia nempe ab intestato, si adit testamentum. *disc. 24.*

29 Et è converso, facta repudiatione, non datur amplius, in alterius præjudicium, ad eundem facultas, exceptis iis, quos lex appellat suos, quibus id infra certum terminum indulgetur; In ejus tamen præjudicium, alio intestato, cui successio aperta sit, se non opponente, adeo ut per ejus oppositionem actus non resolvatur, aditio etiam post repudiationem operativa remanet.

III.

De juribus tam activis, quam passivis, quæ in hæredem transeant, Et in quibus defunctum representet, & quomodo; Et de inventaris beneficio, quando à passivis juribus, vel oneribus eximat.

30 Juris generica regula est, ut personam defuncti in universo ejus jure activo hæres representet, omnique gerere valeat, quæ ipse defunctus facere posset, si viveret; Aliam non recipiens limitationem, nisi eam, quæ ex ipsius juris natura resultet, quia nempe merè personale sit, ad hæredem non transmissibile; Ideoque alia desuper norma generica tradit

Et stenim id negligentia, ex contumacia fundamenta, ad ipsius condemnationem, etiam in processu executivo, qui contra defunctum competeret, procedi potest; Comparente autem, atque inventarium allegante, ac rationes reddente, processus executivus cessat, quamvis etiam in iudicio ordinario, ob illegitimum inventarium, vel ob non bene redditas rationes, ejus condemnationi locus esse debeat, cum tunc punctus petitorii dicatur, ideoque in iudicio ordinario decidendus. *disc. 21.*

Super inventarii vero forma, vel solemnitate, ut legitime confectum dicatur, quaestiones foris audit frequenter, illaque duplicem habent inspectionem; Unam scilicet, super forma, vel solemnitate, quae per idem jus novissimum ejus introductivum, praescripta est, praesertim circa certorum creditorum specialem citationem, incertorum autem per proclama; Alteram vero, super ipsius inventarii fidelitate, vel integritate, ac distinctione, an scilicet omnia bona fideliter, integre, ac distincte describantur, adeo ut satisfactum remaneat fini, ob quem hoc remedium introductum est, ut fraudis, & occultationis suspicio, vel possibilitas cesset.

Quamvis autem, quoad primam formam, vel solemnitatum inspectionem, idem jus pleraque statuat, super quorum praescripto implemento, juxta rigorosam litterarum significationem, plerique insistant, praesertim vero scholastici, litterarum legum cultores, & amatores; Apud forenses tamen, probabilius receptum est, ut sufficiat, eas adhibere solemnitates, quae ex recepto locorum, vel Tribunalium stylo adhiberi solent.

In eo tamen citationis creditorum requisito omnis concordante, cujus tamen defectus in parte omnino dam actus infectionem non causat, cum solum respectu eorum, qui jam noti citari debuerunt, atque citati non sunt, actus pro infecto habeatur, ideoque inventarium non proficit, secus autem quoad citatos; Rarique sunt casus, in quibus hic scrupulosus formae defectus (causidicorum inadvertentia, vel imperitia referendus) hunc adeo praesudicium producat effectum, ubi dolum non redoleat, vel effectum, de quo in sequenti inspectione, non percuciat.

Super minus fidei autem, vel non integre descriptione bonorum, majores, ac frequentiores audiuntur in foro quaestiones, non de facili, certam, ac generalem recipientes regulam cuicumque casui applicabilem, cum facti potius, quam juris videatur quaestio, pro facti qualitate, ac singulorum casuum circumstantiis, prudenti, beneque regulato iudicis arbitrio decidenda, spectato principaliter sine, vel effectu, qui per legem consideratus est, ob quem remedium hoc adinventum fuit, ut occultationis bonorum, ac fraudibus occurratur, eodem modo, quo ipsius hereditatis indemnitati consulitur.

Ideoque illa integra, beneque distincta, seu specificata omnium bonorum descriptio, quam plerique desiderant, discretè pro facti qualitate intelligenda est, pro effectu exinde resultantium varietate, non autem, ut id, actus infectionem, distincte beneficii privationem causare debeat, ut in sua sede distinguendo, seu declarando advertitur.

Quamvis enim aliquorum opinio sit, ut haeres aliquorum bonorum occultator, inventarii beneficio privatus esse debeat; Magis tamen alia opinio recepta est, ut id hanc poenam non causet, solumque ubi dolosa omisio sit, illam dupli producat, (quam etiam raro praxis docet) Bene tamen aliquos producit praesudiciale effectus, illum praesertim, ut hoc errore detecto negativam non eo coarctet existen-

tiam aliorum bonorum. *De praemissis omnibus ad materiam inventarii dicto disc. 19. & seqq.*

Prout minus recepta est altera rigorosa opinio, quae haerem aliquam bona hereditaria occultantem criminis expilatæ hereditatis reum credit, cum illud in eo cadat, qui nullum dominium, ac juris proprium tulum habeat, non autem in haerede, cui errores corrigendi, eaque semper apponendi in inventario bona, quae omisa sint, facultatem ea tribuit cautela, quae refertur à clausula in inventario adjici solita, juris apponendi, quae apposita non sint. *Sub tit. de alienat. & contrah. disc. 41.*

Ubi vero, dicto inventarii beneficio non suffragante, vel quia illud adhibitum non sit, vel quia pro non adhibito habendum veniat, vel quod eo adhibito, vires hereditariae suppetant, adeo ut creditoribus, vel legataria actio competat, atque heredis obligatio intret, tunc, ut jam insinuatum est, ea pro sola virili, non autem in solidum est exercibilis; Nisi defuncti voluntas; Vel ipsius juris individua natura; Vel actio realis; Aut speciale creditoris privilegium, hanc solidi obligationem producat; Ideoque haeredi coarctæ, vel voluntarie integrum debitum hereditarium solventi, jus competit ad contributum adversus cohaeredes, eo modo, quo è converso istis datur eadem contributi, vel communicationis actio contra illum, qui totum debitum hereditarium exegerit, ut sequenti Rubrica advertitur.

Super ipsius quoque heredis bonorum hypotheca, pro debitis hereditariis, quae isto cadit, regulam habens negativam, ex ipsius defuncti facto limitandam, cum debitori potestas detur, haereditas etiam bona obligandi, quoties haec voluntas accedat, quae expressa esse debet, in dubio non praesumenda; In plerisque tamen obligationum formulis ea inesse solet, ut praesertim est illa, quae in Camera Apostolica forma dicitur, nisi ad propria bona restricta sit. *Sub tit. de credito disc. 36. & seqq.*

An autem pro hereditariis bonorum ab eo dissipatorum, seu aliam consumptorum reintegratione, tunc, seu legalis hypotheca super propriis heredis bonis contrahatur, modernorum est quaestio, varias habens opiniones, ac recipientes distinctiones; Aliquibus affirmativam simpliciter tenentibus; Aliis autem simpliciter negativam; Et aliis distinguentibus; an dolum adsit, vel absit; Aliisque distinguentibus inter haerem fideicommissum gravatum, ac cum, qui pure sit talis, ut in sua sede, ubi de hujusmodi opinionum varietate, ac distinctionibus, quantum recipienda sint. *locis proxime allegatis.*

Inventarii legitime confecti beneficio non obstante, quandoque haeres, rei propriae iacturam, ex imprudentia patitur, quamvis lex, amplam ei concesserit exemptionem; Ubi nempe minus cautè liberam solverit pecuniam creditoribus primo venientibus, qui postmodum aliis posteriores detegantur, eam non exigendo cautionem, quam exigere ac respectivè praestari debere, moderna recepta praxis docet, ideoque habità solutione pro infecta, anterioribus pro viribus hereditariis affectus remanet; Nisi iuste opinatà hereditatis nimia opulentia, eum excusatum reddat. *disc. 25.*

Novatio item inventarii beneficii, ob eundem heredis obligationem de proprio juxta unam opinionem, indefinite tollit; Altera vero probabilior est, ut ea obligatio hunc effectum causet, quae novationem ob aliquam ipsius heredis utilitatem redoleat, non autem, ubi cum praesupposito sufficientiae viri, ea facta sit, absque probabilis voluntate huic proficuo beneficio renunciandi; Facilius autem hac posterior opinio in Regno Neapolitano proce-

Procedit, ubi speciali lege, vel supremi Senatus Generali decreto cautum est, ut non nisi hujus beneficii nunciatio accedat, cum ejusdem legis, vel decreti speciali renunciatione, propria obligatio non præjudicet, dictumque beneficium non tollat *sub tit. de aote disc. 28, ac etiam hoc tit. obiter.*

Præceptum autem testatoris, an illud tollat, quia nempe hujus beneficii usum prohibeat, sub quaestione est, quæ ex aliquibus distinctionibus determinationem recipit *disc. 18.* Atque alicubi lex municipalis illud admittit, ea verò lex plures declarationes recipit, de quibus in sua sede *disc. 16.*

Aliquorum opinio est, ut clericatus, vel canonicatus æquitas, eximat heredem, qui inventarium non confecerit ab obligatione ultrà vires, ea tamen recepta non est *disc. 22.*

An autem fructuum perceptorum ex bonis hereditariis, vel mobilium consumptorum rationes hæres beneficiatus reddere teneatur, quaestio est, quæ ex facti qualitate, & circumstantiis recipit decisionem *disc. 7. 10. & 11.*

IV.

De quaestionibus cadentibus inter ipsos cohæredes super divisione, & aliis; Vel inter heredem, ac hæreditarius emptorem, seu cessionarium, sive inter primum, & secundum heredem substitutum.

Ea quæ inter primum, & secundum heredem, si ve inter directum restitutionis onere gravatum, & obliquam, cui restitutio demandata est, disputari contingit, non istam, sed fideicommissariam, vel detractionum percipiunt materiam, ideoque in earum insinuationis sedibus agitur; Ibi quoque etiam de hærede fiduciario, ac eo, in cuius gratiam, & commodum, alter fiduciarius hæredis titulo est honoratus; Ista Rubrica, eas capit et quaestiones, quæ inter ipsos primos cohæredes coequali jure venientes, eundemque pariformem hereditarium titulum cumulatim, pro virilibus, vel quotis habentes, contingant.

Ea verò potissima est quaestio superius insinuata, quæ activi, ac passivi contributi materiam percipit, ut uno scilicet hærede totum debitum, vel aliud onus ferente, vel pro eo molletias insolidum recipente, teneatur cohæres reficere, vel eum indemnem relevare pro virili, nisi defuncti voluntas aliud suadeat; Et de converso, uno eorum totum nomen debitoris exigente, aliave bona, vel jura insolidum obvinente, reficere, vel supplere cohæredi teneatur id, quod ejus virilis importet, præsertim verò si fructus excessivè percepserit; Secus autem, ubi cohæres, de suæ portionis exactione, vel perceptione sit sollicitus, alter autem negligat, cum tunc negligentis damno cedere debeat totum id, quod casus in parte neglecta præbuerit; Nisi societatis, vel communionis lex, vel ratio exigat, ut exactum, ac neglectum communi commode, & incommodo cedere debeat *disc. 10. & 11. & 7.*

Frequentiores autem quaestiones forus audit super iis, quæ (ut Juristæ dicunt), familiæ eriscunda, vel communi dividendo actionem concernunt, super coequali scilicet bonorum, ac jurium hereditarium divisione, per quotas, vel viriles.

Ubi etenim ea facta non sit, rectè per heredem cohærede petitur, cum nemo in communi in-
66 vus manere cogendus veniat, quamvis defuncti accedat iudicium, quod sperni posse, lex concedit, nisi ubi ætatis ratio, vel alia probabilis causa temporanea illud rationabile reddat, ideoque obligatum, ac servandum sit.

Super modo autem eandem divisionem faciendam modo *de Luc. P. II. de Hæred.*

di, Juristæ cum nimia opinionum varietate certant; Aliquibus sortis iudicio deferentibus; Aliis verò iudicio peritorum; Et aliis, ut jus competat, majori faciendi partes, minori autem eligendi optio tribuatur; Aliisque alia volentibus; Verius autem est, ut iudicis prudenti arbitrio, ex loci moribus, vel personarum, ac bonorum qualitate regulando, id remissum sit, ut non singulorum bonorum scissura faciendâ sit, sed discrete, ut dividendum qualitati magis congruit, unum commodiora bona assignando, ideoque certa desuper generalis regula statuta non est, cum facti qualitates, ac circumstantiæ hoc arbitrium regulare debeant.

Æqualitatem vero divisio præcipuè desiderat, ideoque jam facta inæqualis divisio, ad æqualitatem reduci debet, vel erronea retractatur, unusque dividendum, altereiam evictionem præstare debet, cuius denegatio hunc æqualitatis effectum producat; Secus autem si evictionis periculum ab initio, inæqualium partium æqualitatem causaverit, atque in æqualitatis compensativum sit *disc. 27. 30. & 31.* Si verò divisio ex titulo hereditario, qui tunc non competat, facta sit, eo supervento, firma remanet. *disc. 30.*

Scripturam autem, aliamvè expressam probationem divisio per necesse non exigit, cum præsumptiones quoque, & adminicula, ex diuturni temporis observantia, aliisque circumstantiis resultantia admittat.

In iis verò, quæ individua sint, atque honorificentiam, vel præminentiam concernant, non nisi per unum explicabilia, certa t Scribentes; Alii majori natu id referentibus; Alii verò omnibus alternatim tenario ordine; Ac aliis, observantia, vel moribus regionis id referentibus, idque pro facti qualitate, prudenti iudicis arbitrio decidendum est.

Collationis item quaestiones inter cohæredes cadunt, & quidnam in divisione conferri debeat, quod ex facti qualitate, diversisque distinctionibus recipit decisionem *disc. 31. & 32.*

Inter heredem, ac hæreditarius emptorem, vel donatarium, seu cessionarium, evictionis, aliaque cadere solent quaestiones, certam generalem non recipientes regulam cuiusque casui applicabilem; Illaque generalitas habetur, ut hæreditatis emptor, vel cessionarius, talis ab initio fingatur, ac si per defunctum scriptus esset, vel per legem vocatus; Idemque cedens, evictionem aliquam non præstet, nisi eam, quæ ex ipsius facto sequatur; Et de converso reficere teneatur quidquid ad ejus manus ex bonis hereditariis obvenerit, sub iure activa jura propria contra hereditatem salva manent, ac si nunquam hæres extitisset, nisi conventionis lex aliter exigat; His omnibus inter ipsos cedentem, & cessionarium, non autem in tertii præjudicium procedentibus, cui jus per primi hæredis cedentis aditionem esset quaesitum *tit. de empt. & vend. disc. 26.*

Univerò hæredi, contra cohæredem aliqua bona, vel jura hereditaria possidentem, jus dandum non est ad suæ virilis vendicationem, nisi de iis, quæ ad ejus manus insolidum obvenerint, rationes reddat, ex quibus inæqualitas probata sit, ut propterea ratio æqualitatis intret *disc. 32.*

Super imaginaria solutione, vel bonorum appropriatione sibi ipsi per heredem facta, cadunt frequentes quaestiones, certam regulam non recipientes, sed pro facti qualitate, ac circumstantiis, effectuum etiam diversitate attenda, decidendæ sunt, ut in sua sede advertitur *disc. 28.*

Hæreditario iure bonorum, vel jurium possessio, in heredem ipso jure non transit, sed actus facti in possessio-

De LUCA
de
flamentis
et
cvi

77 possessione adipiscenda requisitus sit; Nisi loci lex municipalis, defuncti possessionem in eum continet, eamque apprehensam fingat; Verum id pariter certam non recipit genericam determinationem, quæ ex facti circumstantiis, diversisque distinctionibus pendet. *Disc. 26.*

V.

De questionibus inter heredem verum, & heredem putativum, vel fiduciarium; Sive inter heredem verum, & tertium, qui cum putativo contraxerit, vel distraxerit.

78 Inter verum, ac putativum heredem, super restitutione eorum, quæ à putativo distracta, vel consumpta sint, addo ut. nec in specie, nec in æquipollenti extent, quia nempe non adsit in ejus utilitatem versum, quod duret, unde propterea putativus, non de lucro contendat, sed de damno, quod aliàs in proprio patrimonio ex rei consumptæ restitutione pateretur, facti potius, quam juris est questio, super bonæ scilicet, vel malæ fidei requisito; Ubi etenim in malafide sit versatus, pro extantibus bona hereditaria, quamvis distracta, vel consumpta censenda sunt, ideoque restitutionis obligatio intrat, cum paria sint possidere, vel dolo possidere desisse.

Ubi verò in bona, tunc à jam consumptis in eo statu excusatur, quamvis imprudens, ac dissipatoria consumptio fuerit, quoniam imputandum non est, cur dissipaverit ille, qui rem suam dissipare credidit; Quinimò si qui credidit esse in totum hæres, in parte solum r. vera esse detegatur, adhuc in propriam portionem cum cohærede in judicio familiæ circiscundæ, vel communi dividendo, imputare non te-

netur, cum ita consumptum pro non extanti habendum sit.

Mala fides autem per allegantem probanda est, cum in dubio bona potius præsumenda sit; Cadente questione, ubi de media agatur, quæ in dubitante, vel extrane dignosci videtur; Idque ex facti qualitate, & circumstantiis prudenti Judici pensanda decisionem recipit.

Neque putativo hæres, imputat cur inventarium non confecerit, vel malè.

Respectu verò tertii cum putativo contrahentis, vel distrahentis, major est questio, an scilicet à putativo gesta, verum heredem obligent; In hoc autem scribentes certant, probabilior autem distinctio est, an ad obligandum, vel ad liberandum actus tendat, ut hoc secundo casu præjudicet, non autem in primo; Ubi tamen in tertio bona fides accedat, quæ justam credulitatem inducat.

Inter verum autem, ac fiduciarium, bonæ, vel malæ fidei distinctio non intrat, nullaque videtur subesse questio, cum semper fiduciarium se non esse, verum heredem sciat, solaque sit questio super fiducia qualitate, quæ tituli hereditarii substantiam percutiat, ideoque sub testamentaria, vel fideicommissaria materia potius cadit.

De aliis autem in materia cadentibus pro stylo in sua sede, videndum est, cum omnium compendiosa restrictio non de facili memoria retinere probatimane imbecillitate concedatur.

Qualia verò possessorii, vel petitorii remedia judicialia hæredi competant, ut hereditarium bonorum, ac jurium possessionem obtineat, sub judiciorum sede agitur &c.

